
Protokoll

Pensionärsrådet

19 maj 2025

Pensionärsrådets protokoll

Plats och tid	Bornholm, Rådhuset Visborg, 19 maj 2025, klockan 13.00-15.30
Beslutande	Håkan Ericsson (S), Ordförande Birgitta Nylund (Pensionärernas Riksorganisation, PRO), 1:e vice ordförande Jari Karivainio (M) Margareta Palmedal (Sv Kommunalpensionärers Förbund, SKPF) Yvonne Werkander (SKPF pensionärerna) Margareta Persson (Aktiva Seniorer på Gotland) Lilian Stenman (PRO Gotland) Anja Blomberg (Pensionärernas Riksorganisation, PRO) Barbro Björkander (SPF Seniorerna) Eva Lindström (SPF Seniorerna), tjug ersättare
Ersättare	Lilian Ronander (PRO Gotland) Gerd Viberg (SPF Seniorerna)
Övriga	Linda Jacobsson, sekreterare, RSF Øystein Berge, kvalitetschef, SOF Cecilia Björkander, enhetschef, RSF Anders Fagerberg, projektledare/bygg, TKF Johan Palmgren, projektledare/samhällsbyggnad, TKF Marit Lindgren, äldreboendechef, SOF
Datum för justering	
Paragrafer	§ 14–26
Underskrifter	Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför signaturer. Sekreterare Linda Jacobsson Ordförande Håkan Ericsson Justerare Margareta Palmedal

Register

PRG § 14	Inledning	4
PRG § 15	Föregående protokoll 2025-03-13	4
PRG § 16	Godkännande av dagordningen	4
PRG § 17	Val av justerare	4
PRG § 18	Diskussion äldrefrågor	4
PRG § 19	Rapport socialnämnden	5
PRG § 20	Rapport hälso- och sjukvårdsnämnden	6
PRG § 21	Rapport regionstyrelsen	8
PRG § 22	Hälsa 65+	9
PRG § 23	Biblioteksplanen	11
PRG § 24	Särskilt boende i Klintehamn	12
PRG § 25	Övriga frågor	13
PRG § 26	Mötet avslutas	13

PRG § 14 Inledning

Ordförande Håkan Ericsson (S) hälsar alla välkomna och förklarar mötet öppnat.

PRG § 15 Föregående protokoll 2025-03-13

Föregående protokoll 2025-03-13 godkänns och läggs till handlingarna.

PRG § 16 Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkänns.

PRG § 17 Val av justerare

Till justerare valdes Margareta Palmedal, Sv Kommunalpensionärers Förbund (SKPF).

PRG § 18 Diskussion äldrefrågor

Håkan informerar att under hela förra veckan (20) så var det Tingsbrogården, som hade hand om instagramkontot, där de presenterade sin verksamhet. Carina Söderström, tf avdelningschef och Jennie Persson, enhetschef, socialförvaltningen, gör ett fantastiskt arbete där.

Servicebiträde är en ny tjänst, som prövas på Tingsbrogården. Det är 50 vakanser inom äldreomsorgen.

Pensionärsrådet vill ta del av chefsutbildningen, som ges inom äldreomsorgen.

PRO-gruppen informerar att det varit runt på alla äldreboenden på Gotland, med bl.a linedance och bingo.

Pensionärsrådet ställer frågan: Vad gör man med Åvallegården? Håkan svarar att inget är klart, men att verksamheten förmodligen flyttas. Inget beslut är fattat.

Birgitta Nylund informerar om att bygdegårdsturnén blir av på följande datum:

- Fårö kursgård, den 11 september klockan 10.00.
- Restaurang P18, den 18 september klockan 10.00.
- Rone bygdegård, den 25 september klockan 10.00.

Det kommer att serveras gemensam lunch, korta föreläsningar och trevlig underhållning. Representanter från studieförbund, idrottsrörelsen och pensionärsorganisationer. Region Gotland kommer att representeras av bl.a hälsofrämjandeenheten, anhörigstöd, biståndshandläggare, bostadsanpassningsenheten, biblioteksbussen och primärvården.

PRG § 19 Rapport socialnämnden

Delårsrapport 1 för de första tre månaderna visar på att socialnämnden kommer att klara en budget i balans i år. Det kräver dock fortsatt arbete med bemanning och att jobba med att hålla budget. Det handlar om att hålla sjuktalen nere och fylla vakanser så att personalen inte får slita hårt och jobba övertid.

Socialnämnden gav förvaltningen i uppdrag att jobba med IT och AI för att frigöra tid för personalen att ägna sig åt dem de är till för. En första delrapport klargör att Individ och familj gör en behovsinventering hur de kan använda IT och AI för att underlätta allt skrivande av rapporter som de gör. De ska se om de kan utnyttja nuvarande journalsystem mera och i samverkan med digitaliseringsavdelningen ska de se på vilka program som är bra och billiga. Individ och familj handskas med mycket sekretessuppgifter och deras erfarenheter kan sedan överföras på hemtjänst, säbo mm.

Tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden ska socialnämnden se över styrning och ledning av hjälpmedelsverksamheten och hjälpmedelscentralens funktion. Användningen av hjälpmedel är viktig för den enskilde och kan underlätta livet om det fungerar rätt och lätt.

Håkan Ericsson, ordförande i socialnämnden

PRG § 20

Rapport hälso- och sjukvårdsnämnden

Sedan senaste rapporten har hälso- och sjukvårdsnämnden hållit tre sammanträden och jag skulle önska lyfta följande punkter från dessa:

Nytt journalsystem

Region Gotland har tillsammans med Region Stockholm under flera år arbetat med förberedelser för att ersätta nuvarande journalsystem takecare vars livslängd närmar sig slutet. I februari tilldelades uppdraget att implementera nytt system till Cambio Cosmic. Beslutet har överklagats, vilket var väntat. Tidsplanen för utveckling och implementering sträcker sig fram till 2030 och Region Gotlands verksamheter förväntas få en utrullning av systemet någonstans i mitten av tidsperioden. När beslutet vunnit laga kraft kommer en projektplan tas fram och då först kan vi med större säkerhet få ett leveransdatum. Att byta journalsystem är en mycket stor apparat och jag känner mig trygg med att den modell vi valt för både system och implementering ger goda förutsättningar för en god hantering av bytet.

Syftet med bytet är att tillgodose behovet av en mer samlad vårddokumentation och att få ett modernt journalsystem som bättre stödjer verksamheterna.

Resultat från hälso- och sjukvårdsbarometern

Återigen placerar sig Region Gotland väldigt högt när medborgarna får säga sitt om den gotländska vården. En hög andel anser sig ha tillgång till den vård man behöver och att man får den i tid. Förtroendet för såväl sjukhusvård som primärvård är förbättrat och särskilt glädjande är att patienternas upplevelse av kontinuitet och koordinering i primärvården har ökat. Det har varit ett tydligt mål för nämndens arbete utifrån att vi är övertygade om att vi med en förbättrad kontinuitet kan erbjuda företrädesvis äldre och kroniker en tryggare och bättre vård.

Percutan Coronar Intervention (PCI/Ballongsprängning)

Nämnden beslutade oenigt vid sammanträdet den 16 april att inte etablera PCI verksamhet på Visby lasarett. Frågan har utretts under många år och innehåller många olika och svåra perspektiv att väga mot varandra. I dag behandlas akut hjärtinfarkt med trombolys-behandling och transport till Karolinska. I statistiken som swedheart (kvalitetsregister för hjärtsjukdom) presenterar har Gotland inte avvikelser mot övriga landet avseende dödlighet, men tid till behandling är en avgörande faktor vid hjärtinfarkt.

En enig sjukhusledning avrådde nämnden från att införa behandlingen på Gotland på grund av patientsäkerhet utifrån låga volymer, långsiktig

kompetensförsörjning och eventuella komplikationer och svårigheten att hantera följderna av dessa. En PCI-verksamhet skulle vidare endast kunna erbjudas dagtid måndag till fredag, varför behovet av att fortsätta behandla med trombolys samt transportera till Stockholm skulle fortsatt vara ett stort behov.

Ekonomi

Nämnden ser fortsatta negativa siffror på grund av hög kostnadsutveckling för läkemedel, utomlänsvård, materiel och analyser. Kostnadsutvecklingen överstiger intäkterna. Arbetet med att säkerställa att Gotlands ges likvärdiga ekonomiska förutsättningar är fortsatt prioriterat. Glädjande är att behovet av hyrpersonal minskar kraftigt och har sjunkit från ca 16 % som andel av arbetskraftskostnaden till 7 %. En besparing totalt på nästan 80 miljoner kronor. Minskat behov av hyrpersonal är inte bara positivt för ekonomin, utan också för kontinuiteten och kvaliteten.

Filip Reinhag (S), ordförande i hälso- och sjukvårdsnämnden

PRG § 21 Rapport regionstyrelsen

Arbetet i regionstyrelsen präglas av förberedelserna inför budgetberedningen i början av maj, då en budget för 2026 ska göras. Tanken är då att göra en budget för Region Gotland, som tidigare, men också en budget för kommunen och en för regionen, för att ytterligare visa konsekvenserna av att Gotland inte själva klarar finansieringen av sjukvården.

Förutom dilemmat med sjukvårdens underfinansiering och konsekvenserna av detta för äldreomsorgen och skolan, så påverkar demografin ekonomi och verksamheten starkt. Vi får allt färre barn och allt fler äldre. Trycket på att minska antalet förskolor och skolor ökar för att anpassa till den ekonomiska ramen som färre barn ger. Som ni märkt är det mycket svårt politiskt att lägga ner förskolor och skolor både i Visby och runt om på ön. Lokala opinioner blir starka och de flesta vill ha kvar sin skola i bygden. Trots att det varken finns pengar till det eller utbildad personal.

Å andra sida ökar antalet äldre och inom några år kommer efterfrågan på äldreomsorg att öka. Då måste helt enkelt pengar och personal föras över från skolan till äldreomsorgen. Den omställningen kommer att kräva stora ansträngningar att förklara för gotlänningarna, så de kan acceptera och bidra positivt till denna nödvändiga förändring.

Samtidigt med detta pågår flera projekt med olika länders öar om vilka speciella villkor som öar lever under. Många länder i Europa har en statlig ö-politik. Det finns inte i Sverige. Politiken på Gotland jobbar intensivt med att påverka regering och riksdag och alla rikspartier att inse, att det är nödvändigt med en ö-politik även i Sverige, om öar ska få samma likvärdighet vad gäller sjukvård, skola och äldreomsorg. För att inte tala om kommunikationer med båt till överkomliga priser och flyg som går att använda.

Håkan Ericsson (S), ersättare i regionstyrelsen

PRG § 22 Hälsa 65+

Öystein Berge, kvalitetschef, socialförvaltningen, gav följande förslag till pensionärsrådet inför dagens möte:

Syftet är att personer över 65 år ska ha möjligheten att träffas, umgås och ta del av kunskap. Syftet är också att minska upplevd ofrivillig ensamhet, motverka digitalt utanförskap och stimulera till fysisk aktivitet.

Att tillsammans skapa förutsättningar för seniorer boende på Gotland. Budget max 100 tusen per förslag. Max 2 projekt till en början.

Förslag 1

Äldres hus

Erbjuda förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter för personer från 65 år i lokaler som hyrs just den dag som aktiviteten genomförs. Hälsa 65+ socialförvaltningen står för kostnader för lokaler. Representanter från pensionärsföreningarna bidrar med värdinnor/värdar som planerar och håller i aktiviteterna. 50% av aktiviteterna ska vara öppet för alla även om man inte tillhör en pensionärsförening.

Förslag 2

Digitala coacher

Erbjuda hjälp med det digitala i hemmet för personer från 65 år. Pensionärsföreningarna bidrar med digitala coacher som åker till dennes bostad som har bokats. Hälsa 65+ socialförvaltningen står för reseersättning och utbildning för de digitala coacherna.

Förslag 3

Äta tillsammans

Möjliggöra att äta lunch tillsammans. Seniorerna betalar själva maten till självkostnadspris. Om maten hämtas/tillagas och serveras i en lokal står hälsa 65+ socialförvaltningen för lokalkostnaden. Pensionärsföreningarna står för värdinnor/värdar som ansvarar för anmälan, servering och själva utförandet.

Förslag 4

Sprida kunskap

Erbjuda hälsofrämjande och förebyggande föredrag/föreläsningar (inspiration/ny kunskap). Hälsa 65+ socialförvaltningen står för lokaler och ev. kostnader för föredragshållare/föreläsare. Pensionärsföreningar står för själva utförandet av aktiviteten.

Förslag 5

Sänka tröskeln till fysisk aktivitet

Tillsammans med andra aktörer (RF-SISU/Idrottsföreningar) bidra till ny inspiration och motivera till fysisk aktivitet och skapande av nya grupper.

Förslag X

Öppet för förslag från pensionärsföreningarna. Något som ni ser eller fått till er saknas.

Flera av förslagen tar tid att genomföra och hur de ska genomföras i detalj, står inte i förslagen. Det bygger mycket på ideella engagemang.

Vad tycker pensionärsrådet är viktigast?

Pensionärsrådet tycker att alla förslagen är bra och intressanta. Alla förslag är genomförbara för pensionärsorganisationerna tillsammans med Region Gotland. Förslag 4 föreslås att föreläsning skulle kunna handla om förebyggande arbete om t ex hjärthälsa. Polisen skulle kunna bjudas in och prata om att inte bli lurad. Det är viktigt att samordna föreläsningar, så att det inte erbjuds flera olika på samma dag.

Hur går vi vidare?

Pensionärsrådet föreslår att pensionärsorganisationerna utser företrädare, som kan föra dialog med Region Gotland. Pensionärsorganisationerna har 5000 st medlemmar. Maud Hjorter, samordnare Hälsa 65+, socialförvaltningen, är Region Gotlands samordnare. Pensionärsrådet föreslår att Britt Ohlsson (SPF Seniorerna), Margareta Palmedal (SKPF) och Lilian Stenman (PRO) får företräda pensionärsorganisationerna.

PRG § 23 Biblioteksplanen

Cecilia Björkander, enhetschef och biblioteksutvecklare, regionstyrelseförvaltningen, informerar om den nya biblioteksplanen, som ska gälla 2026-2029.

Flera dialogmöten har genomförts med allmänheten och Region Gotland.

Vision RUS 2040: Gotland - en kreativ ö med plats för hela livet. Gotland är fyllt av livskraft och kreativitet. Här kan människor och verksamheter utvecklas och bidra till en bättre värld. Här finns närhet och plats för alla delar av livet, i alla åldrar.

Inriktningar för de gotländska biblioteken som går mot visionen i RUS 2040 (regional utvecklings strategi):

1. Stärka bibliotekens roll i utvecklingen av ett hållbart och demokratiskt samhälle.
2. Fler använder bibliotekens utbud.
3. Gotland har bibliotek med goda förutsättningar att möta lagkrav och framtida utmaningar.

Mål 2026-2029

Biblioteken bidrar till ett hållbart och demokratiskt samhälle:

Mål 1: Biblioteken bedriver strategiskt läsfrämjandearbetet.

Mål 2: Biblioteken arbetar för ökad demokratisk delaktighet, social inkludering och god hälsa.

Mål 3: Biblioteken arbetar för att öka gotlänningarnas krisberedskap och medie- och informationskunnighet.

Mål 4: Biblioteken arbetar för miljömässigt hållbar samhällsutveckling.

Fler använder bibliotekens utbud:

Mål 5: Bibliotekens utbud ska göras mer tillgängligt.

Mål 6: Bibliotekens utbud ska göras mer relevant.

Biblioteken möter lagkrav och framtida utmaningar:

Mål 7: Biblioteksverksamheterna har hög kvalitet.

Mål 8: Biblioteksverksamheterna samverkar.

Process ny biblioteksplan:

- Regionstyrelsen 2 september 2025 presenteras remissutgåva, som skickas till nämnder, berörda interna och externa aktörer.
- Remissrunda till 24 oktober 2025.
- Beslut i regionfullmäktige februari 2026.

PRG § 24 Särskilt boende i Klintehamn

Anders Fagerberg, projektledare bygg och Johan Palmgren, projektledare samhällsbyggnad, teknikförvaltningen, informerar om det nya särskilda boendet (SÄBO) i Klintehamn. Marit Lindgren, äldreboendechef, socialförvaltningen, deltar för att kunna svara på frågor om själva boendet.

Anders informerar om bakgrunden till att det byggs ett nytt särskilt boende i Klintehamn: socialförvaltningen har behov av nya boendeplatser för äldre och har därmed beställt av projektavdelningen på teknikförvaltningen att uppföra ett särskilt boende i Klintehamn.

Fakta om projektet är att projektbudgeten är 177,7 mkr. Antal platser blir 60 st på boendet. Varje lägenhet blir ca 32 kvm och totalt ca 5200 kvm är byggnadens markyta.

Runtomkring byggnaden kommer det bli en fin utemiljö med grönområde. Promenadstråket kommer att vara asfalterad, så att det lätt går att ta sig fram.

Byggnadsarbeten sker enligt tidplan.
2025-10-15 Slutbesiktning startar.
2025-12-15 Överlämning av nybyggnad.

Hur tillgänglighet har beaktas:

- Boverkets byggkrav (BBR) följs.
- Granskningsutlåtande för tillgänglighet i bygglov och till slutbesked.
- Tillgänglighetssakunning i upphandling och bygghandling.
- Funktionsprogram från verksamheten (socialförvaltningen).

Marit informerar att samarbetet i projektgruppen är god och alla är delaktiga. FUNKISAM, måltidsavdelningen, fastighetsservice och äldreomsorgen samarbetar så att hygienkrav, värme, akustik och färgsättning blir bra.

På äldreboendet kommer det att finnas tillgång till sjuksköterskor dygnet runt och läkare vid behov. Måltiderna kommer måltidsavdelningen att leverera som kyld mat.

Äldreboendet kommer att ha gemensamhetsutrymmen. Pensionärsrådet säger att pensionärsorganisationerna är intresserade av att komma och besöka

äldreboendet när det är klart. De vill gärna göra olika aktiviteter där tillsammans med de boenden.

Marit informerar att 2026 kommer det att vara invigning av äldreboendet och då är alla välkomna!

PRG § 25 Övriga frågor

Till nästa möte 10 september:

- Bostadsstrategin.
- Oscar Lindster (S), ordförande i kultur- och fritidsberedningen bjuds in för att besvara frågor om att Korpen och Slite blir av med sina rehabbassänger, när det nya Solbergabadet är klart. Det finns en stor oro att det inte längre kommer att erbjudas vattengympa.
- Filip Reinhag (S), ordförande i hälso- och sjukvårdsnämnden, kommer. Han vill ha lite frågor innan mötet.

PRG § 26 Mötet avslutas

Ordförande tackar de närvarande för deltagandet och förklarar dagens möte avslutat.

Nästa möte onsdag 10 september 2025.